

AAN De Minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

DATUM 20 februari 2009

ONS KENMERK z2009-00077

CONTACTPERSOON

070-8888500

UW BRIEF VAN 8 januari 2009

UW KENMERK

ONDERWERP Wetsvoorstel wijziging Wet studiefinanciering
2000 in verband met de invoering van de OV-
chipkaart

Geachte heer Plasterk,

Bij brief van 9 december 2008 is het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd, op grond van het bepaalde in artikel 51, tweede lid van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) te adviseren over het Voorstel van wet tot wijziging van de Wet studiefinanciering 2000 in verband met de invoering van de OV-chipkaart (hierna: het wetsvoorstel).

Hiermee voldoe ik aan uw verzoek.

I. Inleiding

Uit de ontwerp teksten maakt het CBP het volgende op.

Een studerende vraagt studiefinanciering aan bij de IB-Groep. Onderdeel van de studiefinanciering is het reisrecht (OV-studentenkaart) dat standaard gegeven wordt als week-OV. Wil de studerende een weekend-OV dan moet deze daartoe een verzoek indienen bij de IB-Groep.

In verband met de (geleidelijke) invoering van de OV-chipkaart in het OV moet de procedure worden aangepast. Om ervoor te zorgen dat de OV-chipkaart het geldige vervoersbewijs voor studerende wordt, behoeft de Wet studiefinanciering 2000 (WSF 2000) waarin de OV-studentenkaart is geregeld, aanpassing.

De overheid is met een aantal vervoerbedrijven overeengekomen dat zij zorg dragen voor uitvoering van het reisrecht van studerende die aanspraak hebben op studiefinanciering op grond van de WSF 2000. De IB-Groep bepaalt wie wel of geen reisrecht krijgt toegekend en registreert of er gekozen is voor een week- of weekend-OV. Om het door de IB-groep toegekende reisrecht te kunnen gebruiken moet de studerende zorg dragen voor het activeren van het reisrecht op een op zijn naam gestelde OV-chipkaart. Daartoe moet de studerende zelf voor legitimatie en identificatie naar een apart loket van het vervoerbedrijf om een persoonlijke studenten-OV-chipkaart te verwerven. De vervoerbedrijven zetten het reisrecht op de chipkaart. Deze taken van de vervoerbedrijven worden uitgevoerd door Trans Link Systems, de uitvoeringsorganisatie van de vervoerbedrijven voor de OV-chipkaart. In paragraaf 2.3, blz. 8 van het algemeen deel van het ontwerp van de Memorie van Toelichting (ontwerpMvT) staat

hierover: 'Het is noodzakelijk dat de IB-Groep en het vervoerbedrijf zich ervan verzekeren dat de juiste persoon gebruik kan maken van het reisrecht. Als unieke sleutel in de communicatie tussen de IB-Groep en het vervoerbedrijf wordt daarom het BSN gebruikt. De enige gegevens die door de IB-Groep aan het vervoerbedrijf worden overgedragen zijn het BSN van de studerende, of aan een studerende wel of geen reisrecht is toegekend en of gekozen is voor een week- of weekendreisrecht. Er worden verder geen persoonsgegevens overgedragen.' Vervolgens is vermeld in paragraaf 2.3, blz.9 ontwerpMvT: *'Het vervoerbedrijf legt de identificatie, met name het BSN, vast.'*

Het ontwerpartikel 3.23 WSF 2000 bepaalt in het eerste lid dat de IB-Groep het BSN mag gebruiken terzake van de toekenning van het reisrecht in contacten met het vervoerbedrijf. Het tweede lid bepaalt dat het vervoerbedrijf het BSN slechts gebruikt ter vaststelling van de identiteit van een studerende wanneer deze zich tot het vervoerbedrijf wendt ter verkrijging van het reisrecht en in contacten met de IB-Groep.

II. Beoordeling

Uit artikel 24 van de Wbp volgt dat het verwerken van het BSN slechts is toegestaan indien en voor zover dat bij of krachtens wet is bepaald. Uit artikel 11, eerste lid van de Wbp blijkt dat bovenmatige gegevensverwerking niet is toegestaan.

Opmerking vooraf

Uit de ontwerpteksten wordt niet duidelijk aan wie de IB-Groep volgens het wetsvoorstel gegevens van de studerende verstrekt en wie er over zal beschikken: elk vervoerbedrijf en/of Trans Link Systems? Maar hoe dit ook zij, de noodzaak van deze gegevensverstrekking staat niet vast. In het navolgende wordt dit toegelicht.

Verwerking van het BSN

Dat het vervoerbedrijf en de IB-Groep willen weten dat de kaart aan de juiste klant wordt gegeven is logisch. Maar het is niet noodzakelijk dat de IB-Groep daartoe het BSN van de studerende verstrekt aan het vervoerbedrijf. Het is evenmin noodzakelijk dat het vervoerbedrijf het BSN ontvangt van de IB-Groep en het BSN ook nog eens bij identificatie van de studerende vastlegt. Die noodzaak is er ook niet bij abonneementhouders. De betaalrelatie is immers te onderscheiden van de abonneementrelatie.

Verwerking van overige gegevens

Met het BSN van de studerende verstrekt de IB-Groep aan het vervoerbedrijf ook de informatie of er wel of niet een reisrecht is toegekend en of het een week- of weekendreisrecht betreft. Zie paragraaf 2.3, blz.9 ontwerpMvT. Dit zou betekenen dat de IB-Groep het BSN plus andere bedoelde gegevens van alle studerenden die studiefinanciering ontvangen, namelijk ook die niet in aanmerking komen voor een reisrecht, doorgeeft aan het vervoerbedrijf. Ook voor deze - bovendien bovenmatige (en dus onrechtmatige) verwerking- is de noodzaak niet aangetoond. Het doel is te bereiken langs een minder op de persoonlijke levenssfeer inbreuk makende wijze.

De studerende zou aan het vervoerbedrijf een door de IB-Groep verstrekte brief - zonder vermelding van het BSN - kunnen tonen waarin staat dat reisrecht is toegekend aan deze studerende en de studerende zou kunnen tekenen voor ontvangst.

III. Aanvullende opmerkingen

De ontwerpteksten zijn aanleiding om aanvullend de volgende opmerkingen te plaatsen.

- In paragraaf 2.2, blz. 8 ontwerpMvT staat: 'De gewone burger kan zonder legitimatie een persoonlijke OV-chipkaart aanvragen bij het vervoerbedrijf'. De studerende behoort blijkbaar tot een andere categorie burgers die zich wel moet legitimeren bij het vervoerbedrijf. Onduidelijk is waarom de studerende zich moet legitimeren.
- Enige verwarring scheidt het door elkaar gebruiken van de termen reisrecht en reisvoorziening. Soms wordt met reisrecht bedoeld het door de IB-Groep toegekende reisrecht=reisvoorziening, zie ontwerpartikel 1.1 WSF 2000 en paragraaf 2.2 ontwerp MvT 'Toekenning reisrecht door IB-Groep'. En soms wordt met reisrecht het geactiveerde reisrecht in de zin van daadwerkelijk reizen bedoeld, zie ontwerpartikel 3.23 WSF 2000 '*wanneer deze zich wendt tot het vervoerbedrijf ter verkrijging van het reisrecht*'. Een heldere terminologie scheidt duidelijkheid.

IV. Advies

De noodzaak van het gebruik van het burgerservicenummer zoals voorzien in ontwerpartikel 3.23 WSF 2000 is niet aangetoond en daarmee ook niet de noodzaak van een wettelijke bepaling die dat gebruik toestaat. Het CBP adviseert u niet eerder tot indiening van het voorstel over te gaan, dan nadat daarin met het vorenstaande rekening is gehouden. Ik verneem graag op welke wijze u gevolg gaat geven aan het advies. Indien er behoefte is aan een nadere toelichting op het advies, dan is het CBP daartoe gaarne bereid.

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. dr. J. Beuving
collegelid